Religiozitate populară şi rituri ale apei
O abordare socio-antropologică

Ioana REPCIUC*

Key-words: *water rites*, *folk religion*, *Christian imagery*, *pagan survivals*, *rural well*, *social anthropology of religion*

Pe plan internațional, preocupările pentru definirea comportamentului religios al populaţiei rurale a stat mult timp sub dominația teoriei animiste și a evoluționismului impuse prin studiile lui E.B. Tylor şi G. Frazer. În urma unui exces teoretic, a urmat curentul amplelor cercetări antropologice de teren în culturile din America, Africa, Oceania, ale căror rezultate s-au integrat în analizele şcolii sociologice franceze și a celei funcționaliste anglo-saxone. A apărut treptat o cercetare sociologică, beneficiind de baze ştiinţifice pertinente, a fenomenului religios, dar aceasta a rămas încă mult timp să-și extragă modelele teoretice tot din informațiile furnizate de comunități exotice sau tribale. Cu instrumente şi o viziune asemănătoare au fost studiate şi societăţile ţărăneşti de pe continentul european. Ele erau caracterizate prin omogenitate socio-economică, anistorism şi preţuirea implicațiilor spirituale ale vieţii cotidiene, deci diferite de societățile intens urbanizate vecine. Treptat, diversele categorii de analişti ai religiei populare au înţeles că ţăranii, la fel ca populaţiile primitive cu care antropologii au intrat în contact la începuturile acestei ştiinţe sociale, nu erau lipsiţi de cunoaşterea raţională, ci că raţiunea lor practică era continuu informată de o viziune specială asupra cosmosului, de o relaţie de fraternitate cu lumea naturală şi misterele ei, fapt explicabil în contextul a ceea ce specialiştii au numit „religiile ţăranului” – categorie socială dominată de o cultură sedentară agrară (Wach 1997: 173).

Primul chestionar redactat şi aplicat în domeniului noului domeniu al sociologiei religiei a fost cel realizat de un membru important al şcolii durkheimiene, Gabriel Le Bras. El subliniază că prea puţin au fost investigate cauzele pentru care poporul francez, catolic prin excelenţă, nu respectă dogmele religioase, că nici măcar slujitorii bisericii nu află care sunt motivele subtile ale acestei decăderi, că studiile teologice rămân la suprafaţa oficială a doctrinelor oficiale şi că aceştia nu se întreabă de ce ţăranii bretoni au aceeaşi idee despre suflet ca oamenii primitivi. Încercând să schiţeze o „hartă” a practicii religioase în satele franceze, sociologul religiei credea că Franţa putea fi împărţită în *regiuni*

* Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iaşi, România.

„Philologica Jassyensia”, Anul XI, Nr. 1 (21), 2015, p. 103–109

BDD-A20001 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:04:54 UTC)

credincioase („pays de foi”), cu catolici fervenţi şi *regiuni necredincioase* („pays d’indifférence”), conformându-se aparent credinţei generale, dar care tind totuşi să rămână aproape integral păgâne (Gabriel Le Bras, *Premiers traits d’une carte de la pratique religieuse dans les campagnes françaises*, în Le Bras et al. 1977 : 14). În final, Le Bras recomandă folcloriştilor să studieze în mod special problema creştinismului şi păgânismului în riturile ţărăneşti (*ibidem*: 16). Din punct de vedere istoric, Iluminismul, cu viziunea sa critică asupra manifestărilor religioase, a însemnat, la nivelul discursului teologic, apariţia conştientizării asupra existenţei unei religiozităţi populare, complementul riturilor şi credinţelor oficiale aprobate de instituţia ecleziastică (*Hochreligion*), dubletul său practic, *le vécu* („trăitul”). Sintagma „religiöse Volkskunde”, folosită prima dată în 1904 de un pastor luteran, era integrată în titlul articolului său (*Religiöse Volkskunde, eine Aufgabe der praktischen Theologie*), în care se arăta interesat de aspectele psiho-sociale ale vieţii religioase, ca parte a obiectului de studiu al unei „teologii practice”. Intenţia sa era de a acorda sfaturi tinerilor clerici care urmau să înfrunte realitatea populară a practicii creştine, regăsită în parohiile lor rurale, o realitate diferită de cea oficială a canonului (Brückner, Wedgwood 1968: 161). Dacă unii specialişti au identificat religia populară ca ipostază rurală a tradiţiei ecleziastice, alţi cercetătorii occidentali au numit-o „religie trăită” (franc. *religion vécue*, engl. *lived religion*) şi „religie locală” sau „cultură religioasă locală”.

În majoritatea cazurilor, cercetătorii au optat pentru un model bipolar al încadrării religiei populare, în care sunt marcate variatele opoziţii ce separă un compartiment al religiozităţii (ecleziastic, urban, filosofic, dogmatic, livresc, univoc) de un altul (popular, rural, practic, oral, iliterat, multivoc). Respectivul model bipolar a fost implementat teoretic, din motive de politică ecleziastică, în mediile catolice sau protestante occidentale, fiind astfel marcat pentru totdeauna de emblema autorităţii. Fiindcă Biserica ortodoxă română nu a avut un discurs de putere pregnant în mediul românesc, religia „legală” sau „religion de départ” (în termenii lui Jean Séguy) şi cea populară („religion moins régulée, réellement vécue”) nu au reprezentat şi nu reprezintă două categorii incompatibile, ci sunt complemente ale aceleiaşi realităţi „de plecare” (Séguy 1977: 37). Definirea integratoare propusă de cercetătorul american D. Yoder serveşte la acceptarea atât a elementelor pasive sau a supravieţuirilor din vechea religie precreştină, cât şi a elementelor active sau creative, adaptări ale creştinismului dogmatic la realităţile comunităţilor în care a fost implementat (Yoder 1974: 14).

Mai aproape de perspectiva fenomenologică a religiozităţii s-ar putea situa propunerea unui alt etnolog american, L. Primiano, care consideră ca defavorizantă şi limitativă caracterizarea religiei populare ca „non-oficială” sau ca masă de supravieţuiri dintr-un stadiu anterior de civilizaţie. Un exemplu din această categorie este definirea religiei populare japoneze de către unul dintre primii specialişti care au monografiat un sistem religios naţional şi l-au făcut cunoscut lumii occidentale: „Vague magico-religious beliefs, many of which are survivals or successors of archaic and primitive elements” (Hori 1968: 1). În schimb, Primiano numeşte această realitate nesistematică „religie vernaculară”, sugerând o alternativă la reducţiile psihologice ale folcloriştilor şi la pozitivismul istoricilor sociali. Se

BDD-A20001 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:04:54 UTC)

observă că Primiano vede studiul religiei vernaculare dintr-o perspectivă fenomenologică, deoarece consideră că acest nivel al spiritualităţii trebuie abordat prin prisma experienţei credincioşilor, a percepţiilor acestora („experience-centered approach") şi că definirea ca pe un grup de superstiţii a religiei poporului recuză apropierea simpatetică de această realitate (Primiano 1995: 37–56).

Prin urmare, abordând subiectul propus din perspectiva realității religiei populare, alegerea descrierii și interpretării formelor contemporane ale riturilor apei nu presupune cantonarea în animismul și naturismul vechii școli antropologice, și nici în mitologismul unor cercetări românești de la începutul secolului trecut, ci opțiunea pentru a schimba acest gen de încadrări prin aportul teoriei sociale. Riturile primitive ale elementului acvatic, credința în spirite ale apei, în abluțiuni terapeutice sau în imersiuni inițiatice au suportat de-a lungul secolelor influența imaginarului creștin, atât canonic cât și apocrif, conținând atât elemente veterotestamentare legate de numeroasele rituri purificatoare ale vechilor evrei, cât și episodul exponențial al Botezului, de fântânile empirice sau metaforice care populează Noul Testament. De asemenea, mitologia comparată și descrierea arheologică a vechilor sanctuare lustrale încurajează încercările de reliefare a riturilor antice ale apei. În lumea romană, hidroterapia era una dintre cele mai importante metode de tratament medical. Medicii antici (Asclepiade, Celsus, Hippocrate) considerau că apa din izvoare și băi special amenajate putea vindeca o mulțime de boli. În ceea ce privește simbolismul acvatic, este necesară depășirea semnificațiilor filosofice și abstractizante care au înconjurat acest imaginar (rolul regenerator al apei, virtutea sa originară), pentru a opera cu sensuri funcționale adaptate contextelor rituale.

Dezvoltându-se pe un teritoriu generos din perspectiva surselor acvatice, civilizația rurală românesc devine un important reper pentru compararea riturilor magice cu cele creștine. Riturile românești ale apei, integrate în ceremonii complexe din ciclul familial, calendaristic sau ocazional, aparțin patrimoniului cultural european și sunt o probă a legăturii nemijlocite a ființei românești cu mediul său de viață, precum și a adaptării continue la acest cadru natural, relevant pentru existența sa în dimensiunea sacrului. Prin urmare, religia populară românească a reușit să îmbine și să împace raționalitatea ecleziastică cu imaginarul magic. Dincolo de spațiul românesc, atenția acordată religiei populare inclusiv de cercetători ai spațiului european secularizat permite lărgirea câmpului cercetării religiosului, de relativizare a însăşi puternicului proces al secularizării – ca proces de raţionalizare pe termen lung a societăţilor industrializate şi urbanizate, care poate însă coincide cu păstrarea specificului practicii creştine a maselor populare rurale (Ladrière 1984: 116). Cercetarea riturilor apei înseamnă necesara trecere de la sistemul studiului cu chestionare alcătuite conform unei ordonări în funcţie de sistemul clasic al obiceiurilor la un studiu al unui element prezent în mai multe rituri, indiferent dacă acestea aparţin compartimentului familial sau celui sezonier, poeziei magice sau celei calendaristice. Acest specific al obiectului de cercetat face cu atât mai dificilă strângerea informaţiilor etnografice necesare pentru o analiză exhaustivă a acestui compartiment ritual. Acest gen de atitudine explică acomodarea practicilor magice păgâne cu cele creştine din mediul rural românesc, intervenţia preotului paroh în sfinţirea apelor, alăturarea mijloacelor magice de îndepărtare a secetei cu cele

BDD-A20001 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:04:54 UTC)

recomandate de tradiţia bisericească. Din această colaborare s-au putut naşte forme mixte, care împăcau deopotrivă dogma ortodoxă (recunoscută, de altfel, pentru flexibilitatea ei) şi necesităţile practice ale ţăranilor. Este de reţinut opinia teoreticienilor religiei populare care au subliniat de nenumărate ori că locuitorii satelor nu au fost, în ciuda nenumăratelor încercări ale unui model intelectualist de studiu al religiozităţii lor din prima parte a secolului trecut, nişte „receptacule passive" ale dogmei, abosrbind mesajul religios aşa cum el era transmis de cler, ci instanţe creative, capabile de adaptare a resurselor magico-religioase la propriile scopuri şi nevoi vitale.

În plus, cercetarea riturilor acvatice trebuie să ia în consideraţie elementele materiale ale religiei populare, dată fiind rolul esenţial al organizării eficiente a spaţiului rural, care include obligatoriu surse acvatice. Fântâna sau izvorul satului sunt deopotrivă un spaţiu cotidian şi utilitar, precum şi unul sacru. Prezenţa crucilor şi a icoanelor în apropierea apelor are o importanţă majoră pentru detectarea concepţiei populare despre sacralitatea apei. Atunci când ne propunem înţelegerea concepţiei ţăranilor despre sursele acvatice din habitatul lor, sursele de documentare sunt multiple şi problematice, dată fiind întrepătrunderea dintre folosirea lor în context ritual şi cea din context socio-economic. Deşi apele naturale sunt investite cu cel mai înalt grad de sacralitate, nici sursele acvatice amenajate de om nu sunt epurate de capacitatea lor hierofanică, de ipostaza lor mitică, relevată încă de la întemeire, fapt care aduce asemănări între riturile de construcţie ale fântânilor şi cele ale caselor. De pildă, în Oltenia, regiune în care obiceiurile legate de apă au o desfăşurare şi o putere de conservare covârşitoare, ritul de amenajare a fântânilor include „alegerea magică a terenului, sfinţirea lui, pusul unui vas cu apă sfinţită şi a banilor de argint (element de purificare), claca de lucru; după terminarea amenajării: slobozirea apei şi pomana fântânii, pusul crucii, momente când se face sfinţirea de către preot", dar vor fi menţionate şi alte rituri din ciclul pomenilor, dar şi din riturile de obţinere a ploii (*Sărbători şi obiceiuri* 2001: 320).

În lumea rurală românească, o remodelarea de proporţii majore a sacrului după noul tipar creştin nu s-a produs niciodată. În acest spaţiu conservator, inventarul locurilor rituale se întindea netulburat, inclusiv în epoca modernă, de la biserica parohială – corespondent creştin al imemorialei vetre a satului, spre periferie, acolo unde nu lipsesc nuclee precreştine de sacralitate – cruci de piatră, câmpuri cultivate, ape curgătoare. Armonia trecerii de la sacrul central consacrat de biserică la circumferinţa dominată încă de spaime mistice a fost asigurată de chiar preotul paroh, prezent parcă spre a tempera orice dubiu asupra necanonicităţii riturilor. În contextul discuţiei noastre despre integrarea vechii topografii mitice creştine în inventarul de mijloace exploatate de religia populară, trebuie să menţionăm că un factor esenţial este contribuţia laicilor. Cercetătorii au observat că participarea în comun a colectivităţii creştine la sistemul consacrărilor de spaţii şi obiecte a consolidat integrarea acestora în universul umanizat şi creştinat, întregul grup aderând astfel la aceleaşi înţelesuri rituale ale lumii din jur (Scribner 1987: 3).

Acceptând simultana relaţie cu sacrul a spaţiilor rituale populare, anterior păgâne şi a celor oficiale, instituţia creştină a recunoscut omniprezenţa harului divin în lumea materială, căci nu doar *domus ecclesiae* este *domus dei*, ci întreaga natură.

BDD-A20001 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:04:54 UTC)

Cel puțin acesta a fost argumentul care a liniștit conștiințele primilor părinți ai bisericii. La armonizarea celor două planuri a contribuit mișcarea de creștinare a periferiei sacrului prin diverse mijloace de răspândire a harului, de la simbolurile creștine de pe troițe și fântâni la procesiuni cu relicve de sfinți de-a lungul câmpurilor cultivate. Sacrul este implementat la propriu și la figurat în întreaga lume rurală, el devine un sacru democratizat, lăsat la îndemâna oricui își dorește să se împărtășească din energiile lui.

Multe chestionare speciale sau tipologii folclorice ne dau informaţii preţioase despre rituri performate cu ajutorul elementului acvatic din cadrul marilor desfăşurări ceremoniale ale calendarului religios-folcloric. Este vorba despre obiceiul *iordănitului*, realizat ca un colindat de Bobotează, sau sărbătoritul Ionilor a doua zi după marea sărbătoare creştină a Botezului. În diverse tipologii dedicate obiceiurilor agrare, se pot identifica informaţii despre riturile de oprire a secetei şi de aducere a ploii. În perioada postpascală, în ciclul aşa-numitelor „sărbători verzi", se poate vorbi de un mare număr de rituri în care apa joacă un rol principal, de la *Udatul* din a doua zi de Paşti la oferirea apei de pomană la *Joimari*, la aspersiunile ocazionate de ziua Sfântului Gheorghe şi ajungându-se până la riturile de prevenire a secetei realizate sub egida Sfântului Ilie, stăpânul creştin al ploilor şi furtunilor. Aceste sărbători de primăvară-vară sunt cu atât mai interesante cu cât se poate observa în ceea ce le priveşte o tranziţie subtilă de la ipostaza lor păgână, atunci când sub performate sub jurisdicţia mistică a unor figuri din panteonul popular precreştin (*Caloianul, Paparuda, Tatăl Soarelui* şi *Mama Ploii*), la cea creştină, atunci când sunt realizate sub patronajul sfinţilor creştini (Sfântul Gheorghe, Sfântul Ioan, Fecioara Maria şi rolul său tutelar de la sărbătoarea Izvorului Tămăduirii). De asemenea, riturile acvatice din semisfera caldă a anului oscilează între o ipostază periodică, decisă de reperele calendaristice, şi una ocazională, dictată de nevoile empirice stringente. Această dublă dependenţă a sărbătorilor sezoniere ale apei, populară şi creştină, se menţine şi în ciclul familial. Implicarea apei în cultul strămoşilor demonstrează, prin ideile superstiţioase despre *setea mortului* şi riturile de *Joimari*, rolul regenerator şi psihopomp al lichidului vital, şi consacră ipostaza funerară a anumitor fântâni comunitare. Evidenţierea caracterului hierofanic al unor locuri acvatice apare şi în gesturi din ceremonialul nupţial, amintind de uitate rituri antice. Mai presus de orice manipulare a apei ca obiect şi substanţă binecuvântată, sursa acvatică devine agent ritual, personificat şi invocat în cadrul vrăjilor de dragoste.

În concluzie, informaţiile legate de fântânile speciale, valorificate ca locuri de cult în mediul popular, apar în diverse surse documentare, de la studii de artă populară despre troițe și cruci amenajate în apropierea fântânilor, la cele legate de habitatul ţărănesc, şi până la modul în care aceste obiecte devin surse de energie sacră în rituri private sau în mari desfășurări ceremoniale. Studiul riturilor legate de apă reunește în mod organic cultura materială cu cea spirituală, ciclul familial cu cel calendaristic.

Astfel, cercetându-se prezența ei în întregul culturii populare românești, apa, ca element empiric şi simbolic, s-a dovedit un exponent al *limen*-ului. Simbolul acvatic a creat prilejul analizei atât a riturilor de trecere materială, cât şi a unora de

BDD-A20001 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:04:54 UTC)

natură simbolică. Observând în comparaţie riturile familiale cu cele calendaristice, s-a constatat o mai mare flexibilitate a sistemului normativ creştin în ceremoniile care vizează scopuri practice. Acestea sunt cu precădere realizate în sezonul cald, atunci când câmpurile cultivate se găsesc într-un moment critic al dezvoltării lor şi timpul are o intensitate deosebită, fiind dilatat şi având o mai mare valoare emoţională (Nicoară 1997: 58). În ciclul calendaristic, funcţia agrară a unor rituri legate de apă devine o constantă a sistemului ceremonial. Faptul este determinat de complexitatea procesului prin care timpul păgân a fost creştinat, devenind principalul reper care informează activităţile rituale şi cotidiene în cadrul civilizaţiei rurale.

În concluzie, ceea ce asociază riturile familiale cu cele calendaristice în contextul acestei cercetări este deschiderea ambelor spre experienţa socială şi mediul comunitar, aceasta fiind una dintre trăsăturile esenţiale ale religiozităţii populare româneşti. Alături de cadrul social, este important de urmărit cât de mult riturile respective au rămas în spaţiul exterior satului şi cât de mult ele au fost asimilate concret de edificiul ecleziastic, cât de aproape sunt încă aceste ceremonii adresate forţelor naturale de spaţiul lor originar din mijlocul naturii şi în ce măsură ele au fost afectate de refugiul în interiorul vetrei satului, al casei şi al bisericii.

Concordanţa diferitelor valenţe ale apelor în viaţa rituală şi socială a ţăranilor indică modul armonios în care ceea ce reprezenta *religia casnică* în lumea antică – în care familia îşi dedica întreaga activitate cultuală strămoşilor şi divinităţilor vetrei – s-a intersectat cu elemente ale *religiei cosmice* şi divinizarea elementelor lumii naturale. Chiar dacă religia casnică ar fi trebuit să fie anihilată treptat de marile religii monoteiste – care au pus accent pe corespondenta publică şi pe simbolurile religioase colective ale manifestării credinţei –, aceasta nu a dispărut. Religia *casnică*, cea *cosmică* şi cea *publică* se întâlnesc în această ritualizare neîntreruptă a modului ţăranilor de a-şi aduce aproape elementul acvatic, de a-l folosi ritual şi empiric. Fiind o religie fără figuri divine centrale, religia surselor elementare a împrumutat cu succes semne şi personaje din inventarul creştin.

Riturile performate astăzi în satele româneşti au capacitatea de a dezvălui viziuni cosmografice ancestrale şi modalitatea prin care resursele acestei lumi sunt puse la dispoziţia existenţei ţăranului sub zodia magicului. Despre vocaţia utilitaristă şi dominanta socială a religiozităţii populare au mărturisit aceste comportamente, de la mijloacele rituale de obţinere a apei prin săparea ritualizată a unei fântâni sau confecţionarea unei păpuşi reprezentând o divinitate a ploii la expresia comunitară, moral-creştină de a aşeza mese de pomană în curtea bisericii din vatra satului, ospeţe oferite deopotrivă zeilor atotputernici şi semenilor nevoiaşi, spiritelor imateriale şi vecinilor sociabili.

Bibliografie

Brückner, Wedgwood 1968: Wolfgang Brückner, Stephen Wedgwood, *Popular Piety in Central Europe*, în „Journal of the Folklore Institute”, vol. V, nr. 2/3, p. 158–174.

Hori 1968: Ichiro Hori, *Folk Religion in Japan: Continuity and Change*, edited by Joseph M. Kitagawa and Alan L. Miller, University of Chicago Press.

Ladrière 1984: Paul Ladrière, *Le sens du sacré et le métier de sociologue* (1), în „Archives des sciences sociales des religions”, 57/1, p. 115–139.

BDD-A20001 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:04:54 UTC)

Le Bras et al. 1977: Gabriel Le Bras, Lucien Levy-Bruhl, P. Rivet, P. Saintyves, *Pratiques religieuse et religion populaire*, în „Archives des sciences sociales des religions", N. 43/1, p. 7–22.

Nicoară 1997: Toader Nicoară, *Transilvania la începuturile timpurilor moderne (1680–1800): societatea rurală şi mentalităţi colective*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană.

Primiano 1995: Leonard Norman Primiano, *Vernacular Religion and the Search for Method in Religious Folklife*, în „Western Folklore", 54, January, p. 37–56.

Sărbători şi obiceiuri 2001: *Sărbători şi obiceiuri: răspunsuri la chestionarele Atlasului Etnografic Român*, vol. I, *Oltenia*, îngrijirea ştiinţifică şi redacţională a volumului: Ofelia Văduva şi Cornelia Pleşca; coordonator general: Ion Ghinoiu, Bucureşti, Editura Enciclopedică.

Scribner 1987: R.W. Scribner, *Cosmic order and daily life: sacred and secular in pre-industrial German society*, în vol. *Popular Culture and Popular Movements in Reformation Germany*, Londra, The Hambledon Press, p. 1–16.

Séguy 1977: Jean Séguy, *Images et „religion populaire*, în „Archives des sciences sociales des religions", 44/1, p. 25–43.

Yoder 1974: Dan Yoder, *Toward a Definition of Folk Religion*, în „Western Folklore", vol. 32, p. 2–15.

Wach 1997: Joachim Wach, *Sociologia religiei*, traducere de Florin Iorga, studiu introductiv de Nicu Gavriluţă, Iaşi, Editura Polirom.

Folk Religiosity and Water Rites. A Socio-Anthropological Approach

The research of water rites identified in the calendar and family cycle of Romanian folklore implies the compared interpretation of various ethnographic information discussed in a broad interdisciplinary perspective (ethnological, anthropological, sociological, historical, theological, archaeological). Therefore, a series of concepts and conceptual oppositions forged within the social anthropology of religion and of the religious and social history are critically assessed and adapted to the analysis of Romanian ritual customs. Next to discussing the symbolic and religious virtues of the water element, it is emphasized the social, collective nature of the religious topography of aquatic sources, according to the pagan and Christian imaginary.

The water rites are considered to function within the frame of a very important concept originating in the social anthropology of religion, which is *folk religion* (or *vernacular, traditional, peasant*). In this context are to be discussed primitive rites of water, the faith in water spirits, therapeutic ablutions or initiatory immersions, as well as Biblical elements like the purifying rites of the old Jews, or the important episode of the Baptism in the New Testament. Furthermore, Romanian water rites are an evidence of the direct connection of the Romanian peasants with their life environment, and a proof of the symbolical and empirical importance of the rural water sources.

BDD-A20001 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:04:54 UTC)